

Verzamelde gedichten 1958 - 2008

Frans Hoppenbrouwers

Deze PDF wordt u
aangeboden door
webmagazine
CuBra &
Frans
Hoppenbrouwers

Copyright 2009 Frans Hoppenbrouwers

I Vroegste gedichten (Uit: Zoet als Honing, Zout als Brem)

II Kruidwis

III Verkaveld Bestaan (een drieluik)

1. Portaal
2. Pelgrim
3. Rosa mystica

IV Wintervertelling

V Calendarium poeticum

VI Ongerijmd

VII Tweestromenland

VIII Tijdloos verweer

IX Spelenderwijs

X Wording en verval

XI Brabantse Balladen

XII Jeroen Bosch

XIII Vluchtig geluk

XIV Kroon der maanden

XV Hoezeer mijn lief

VI ONGERIJMD

1 *Het gelijk van de bosaap*

Het korhoen

Toen het er naar uit zag
dat het korhoen
nooit meer zou broeden

in dit door God verlaten land,
verschenen er meewarige
berichten in de avondbladen.

Maar niemand bedacht dat het
korhoen geen kranten leest.
Wat een domme vogel.

De bunzing

Slechts in uiterste
nood gebruikt hij
zijn stinklieren

en dan nog uit
zelfbescherming
en legaal verweer.

Zo weet hij
geen raad
met de stinkende

fosforiserende
paarse walmen
uit onze fabrieken.

De mens
is in doodsangst,
weet hij.

De mens
loopt op zijn
laatste benen.

De specht

De jonge bonte specht
steekt zijn rode kop
voor het eerst

door het nestgat
en beschouwt de wereld,
één seconde lang.

Dan ploft
hij terug
in het nest.

Het hart
gebroken van
mateloze ontzetting.

De rode bosmier

Aan de zuidkant van het bos
hebben de mieren
hun totalitaire staat.

Ze dragen geen laarzen
hebben geen snor,
geen heeft de scheiding rechts.

Een hele
opluchting
voor een man als ik

die volksmassa's
vreest als
de pest.

De bouvier

De opgroeiende bouvier
kijkt geringschattend op
naar zijn schriële baas.

Eén hap
denkt hij
en ik ben mezelf.

Maar - bij
nader inzien -
kiest hij ervoor

zijn slavenbestaan
nog een tijdje
voort te zetten.

Het paard

Het paard laat zich
bestijgen

ringeloren
commanderen.

Hot, haar,
zegt de ruiter.

Het paard
kijkt niet op of om.

Links en rechts
zijn moeilijke begrippen.

De giraf

Ik zag op de hei
een zatte giraf.

Hij rukte zich
de veren uit het lijf,

stak zijn kop
diep in het zand.

Zijn berouw
borrelde op

als reukloos
moerasgas.

De bosaap

Het gelijk van de bosaap
manifesteert zich willens en wetens.

Onze beschaving is voor
hem niet leefbaar.

Van jacquet tot jeans,
van parvenu tot punker

voor hem is het allemaal
even bar en boos.

Drie miljoen jaar geleden
trok hij zich terug

in de heilige bossen
rond de evenaar

waar men leest noch schrijft.
Daar leeft hij in vrede.

De kruisspin

Een web van
ijver en huisvlijt.

Volkomen evenwijdig
weeft ze de draden.

Misschien wel daarom
vliegt geen vlieg erin.

Is dat soms
haar kruis?

De havik

Fier en ongenaakbaar
overziet hij zijn landgoed.

Bij opgaande zon
slaat hij zichzelf

tot ridder
zonder vrees.

Duiven en gaaien
offeren uit

hun midden
dagelijks

een verwant.
Graaf of slaaf?

Pijnlijk dilemma
voor een christen.

De roodborst

Verbeten gooit hij
zijn bloedrode borst
in de strijd.

Fel en meedogenloos
priemen zijn
zwarte ogen,

speurend naar een slacht-
offer, bij voorkeur
een soortgenoot.

Een kleine generaal,
in vol
ornaat.

Hoog opgericht,
de borst vooruit,
voortdurend

rammelend
met zijn
onderscheidingen.

En wij
maar
voeren.

De ijsvogel

Als een landjuweel
schiet hij weg
over de smalle beek.

Soms spiegelt hij zich
- zittend op een tak -
in bevroren water.

Warm restant
in een koud
décor.

De houtduif

Op haar armzalig nest
bebroedt ze
- angstig maar volhardend -

haar doorzichtige eieren.
Open en bloot,
in felle zon

of plensende regen,
wacht ze gelaten
op tekens van leven.

De blik op oneindig
filosofeert ze
over evoluerend feminisme.

Maar haar doffer
koert zijn lage lusten
in de oude larix.

Hij is ook maar een man.

De nachtzwaluw

Op de grens van licht en donker
trekt de nachtzwaluw
haar grillige sporen
in de avondlucht.

Onveranderlijk dezelfde
doodlopende cirkels.

Rond het gewas
rond het gewijde
rond het gewin.

De kraai

De kraai krast zijn naam
in de dorre hooigronden;

achter haar tong
rochelt ranzig vocht,

krassend beproeft hij
zijn vliegvaardigheid;

een macho baltsvlucht
boven niemandsland.

De mierenleeuw

Ze graaft haar valkuil
in het rulse zand

en wacht geduldig op
de roekeloze mieren;

fnuikend welkom
in een kuiltje van niks.

De galwesp

Gevat in jeugdig vlees
gerold in levend weefsel
ontstegen aan het ei

vretend vretend vretend

tot het gat
zich ontbolstert

zich uitvecht
tot vliegfluik

het najaar openlegt

zonovergoten
windverslindend
ruisregenend

twee weke vleugels
gelast
aan een doorzichtig lijf
dat uitzwermt

*

wat rest is gal
doorboord
ontledigd

knipknikker
voor winterse
vingers.

De boomkruiper

Van stam en tak
kent hij
de nerven en de naden

hij speurt naar
spinnenei
en haveloos insect

pikt, wrikt, slikt
en troeft
de armoe af
in deze harde winter

zekert zo
de broze droom
van zonovergoten zomers.

De raaf

Na jaren van afwezigheid
keerde de raaf
heimelijk terug
in dit verkavelde land.

Sindsdien vindt men
op braakliggende gronden
leeggepikte schedels.

Bij voorkeur van
onthaaste vijftigers.

De gier

In brede cirkels
komt de gier omlaag,

tilt met gemak
een container met afval
van de grond,

dropt hem
op het glazen dak
van een rond gebouw,

waar dertig christenen
het avondmaal vieren.

Een zaak van gewicht.

De baviaan

Dagelijks om drie uur
rekt de baviaan zich uit
en komt naar het hek.

Daar licht hij zijn
schaamteloos rode achterwerk
en laat een zure wind.

Meer minachting
heeft hij niet in huis.

Maar het publiek,
- de eigen onmacht indachtig -
eert hem
als een profeet.

De hoornvogel

De gebilde hoornvogel
schurkte zich
- gestoord als hij was
die zoele zomernacht -
aan een depressieve straal
mateloos maanlicht
en genas op staande voet.

Later studeerde hij af
als klinisch psycholoog.

In het tweede jaar
van zijn werkzame leven
verslikte hij zich
in zijn eigen I.Q.
en overleed
in het academisch ziekenhuis.

Kind noch kraai liet hij na.

Maar treurnis was er alom.

De huismus

Wat aan de mens behoort,
komt haar rechtens toe

zijn hof
zijn huis
zijn haard

maar niet

zijn hebzucht
zijn hovaardij
zijn hypocrisie

zo is
de mus
de mens
de meester.

2. *Naamval*

Anke Heber

Nooit zei ze nee,
Anke Heber,
nee zei ze nooit.

Waarschijnlijk
was dat de reden
- hoe bewijs je zoiets -
van haar ondergang.

Haar mateloze dienstbaarheid
vond nergens weerklank.

Minder toch
dan de iepziekte.

Walter Bodegraven

Alleen zijn
heeft zo zijn voordelen,
zegt men.

"De eigen wegen gaan".

Maar elk soort weg
is een lijdensweg,
voor een kreupele.

Hinkelen
doe je bij voorkeur
in vrolijk gezelschap.

Een schaterend spel
van uitsluiten
en inperken.

Vandaar dat die voordelen
maar bedenksels zijn
van roekelozen.

Die dingen roepen
in het wilde weg.

Kitty Ritzelaer

Alleen haar naam al
schoot
vele mannen

in het
verkeerde
keelgat.

Dromen
moeten zich
aandienen.

Sluiks
en
onbesmuikt.

Begeerte hoort
geen naam
te hebben.

Winnie Wankelman

Lief
vond iedereen
haar wel.

Mooi
is wat
anders.

Ze stond
wat hoog
op de benen.

Een rank
wijnglas dat
dat om-
vallen kon.

Elk
gewenst
moment.

Liesje Lombok

Haar lach
brak spiegels.

Kristallen splinters
voor diepe zielen.

Haar oosterse ogen
joegen schrik aan.

Voorals je
- in je eentje -
bij haar stond.

Misschien
om een
praatje te maken.

Mogelijk
over iets
onbenulligs.

Maarten Koudenhoven Daetselaer

Vanwege zijn borsthaar
dat wat slordig
uit zijn t-shirt krulde;

vanwege zijn lome gang
die deed denken
aan zelfverzekerd *management*;

Vanaf het terras van het clubhuis,
achter een glas
sprankelend
grapefruit on the rocks,
hielden de dames
hem onopvallend in het oog.

Hij golfde niet
onaardig.

Het was charmant
om te zien
hoe zijn broek zich spande
om zijn billen
als hij een pasgeputte bal
opdiepte uit de *hole*.

Een zacht zuchten
vulde het terras.

Hij keek niet op of om.

Altijd maar op zoek
naar zijn eerste,
ongedroomde

hole in one.

Barend Kokstoof

Vooral in het jachtseizoen
tafelt hij uitbundig.

Graag geziene gast
in dure restaurants.

Liefst gesitueerd
aan de rand van een berkenbos
bij een herfstig ven.

Maar thuis bij Geertrui
geeft hij de voorkeur
aan stamppot met jus
rond een mooie bal gehakt.

Toon Roekhof

Zwaargebouwd
en
grofgetaald.

Breeduit zit hij
dagelijks in de tuin,
de ligstoel vullend
met zijn lijflijkheid.

Zijn duiven zijn hem alles.

Soms neemt hij er een
in zijn kolenschophanden.

Hij blaast in de buikveren.
Hij strijkt de slagpennen glad.
Hij fatsoeneert zorgvuldig de staart.

En soms,
als hij zich onbespied waant,
drukt hij vlug
een kus
op de geduldige kop.

Even later
gaat hij
als een razende
tekeer tegen zijn vrouw.

Uit-laat-klep.

Dora Spijkerboer

Met veel tamtam
werd ze uitgeroepen
tot secretaresse
van het jaar.

Veel sprekers.
Veel pers.
Veel bloemen.

Ongehoorde aanbiedingen
volgden elkaar
in hoog tempo op.

Maar ze bleef
wie ze was.

Onvermurwbaar.

Eefje Karbon

Haar objecten
van esoterisch kristal
zijn mooi
maar broos.

Zoals haar stem,
zoals haar lome gang
zoals haar trage oogopslag
zoals haar lange hogeschoolgewaden.

KUNST

Verheven tot
lopen over water
of doorverend drijfzand.

Dag-in-dag-uit
het lijf ontstegen,
de aanraakbaarheid ontgroeid.

Tinus Brakelmans

Een ouwerwetse bolknak
bungelend
tussen dikke lippen.

Wijdbeens
overschouwt hij
de kaalslag.

Rook kringelt
ins blaue hinein.

Dag, Tinus.

Zijn weerwoord hort
tot knorrig gemompel.

De stallen leeg.
De akkers kaal.

Hij zwijgt
en kijkt.

De taak gestaakt.
De spraak verleerd.
De beurs gevuld.

Straks komen
de verhuizers.

Verhaal halen.

Maria Blommaert

Bezeten van leestekens
zet ze als neerlandica
de puntjes op de i.

De taal
is haar trots
en haar troon.

Nimmer daalt ze af
naar aardse
onvolkomenheid.

Geen leerling
kan weten
waar de pijn zit.

.....

O wrede stapel
miskende gedichten.

Eke Buiteltuin

Haastig komt hij
de onderzoekskamer binnen
en zet zich schrijlings
achter het lege bureau.

Zonder ook maar
één keer op te kijken
consulteert hij vluchtig
het grijze dossier.

Dus u bent
mevrouw H.
uit D.
en u hebt
uw been gebroken.

Nee ik ben
meneer H.
uit V.
en ik lijd aan het
burn-out-syndroom.

Verstoord staat hij op
om alsnog het juiste
dossier op te halen.

Als hij terugkomt
ben ik reeds
in rook opgegaan.

Bertus Koekoek

Hij recenseert
poëzie
voor een krant
in aanzien.

Zonder gêne
legt hij zijn ei
in andermans nest.

Broedzorg
is hem vreemd.

Vorstelijk gehonoreerd
pronkt hij
met andermans veren.

Een
kunst
op
zich.

Agnes Dieudonné

Ondanks dat alles
was ze ingetogen noch
overdreven preuts.

Soms mocht ik zelfs
even
haar borst beroeren.

Op haar achttiende
trad ze in
bij de missiezusters.

Veertig jaar later,
op eenentwintig januari
negentienhonderdachtennegentig,
viel mijn oog
op een klein bericht.

Ergens in Afrika
bleek ze verkracht,
gemarteld en vermoord.

O spilziek geloof.

Aagje Citroen

Bazig en
met enig gezag
presenteert ze
wekelijks
ons literair erfgoed.

Haar blik bij voortduring
op zijn rits gericht
stelt ze
impertinente vragen
over het libido
van de bekroonde schrijver.

Of diepgang
geen naam heeft.

Jacob Boomstam

In tien seconden
vel ik deze
honderdjarige eik,
zegt hij zelfverzekerd.

Als een god
trekt hij
de cirkelzaag
in gang.

Het kraken
van de boom
overstemt de bijval.

Duizendvoudig.

Hendrik Duquesnoye

De ochtendgroet
in het park
werd met de jaren
ceremonieel.

HijIk
heftlicht
zijnmijn
stok.pet.

Stokoud maar
kaarsrecht
schrijdt hij
de laan door.

Verliest zich weer
in een notoir
onnavolgbaar
gebrabbel.

Een ellenlange
authentieke
akte.

Van berouw?

Maria Edelfinger

Geen tederheden
baart ze
in de morgen.

Geen zoetelieve
slagroomtoetjes
toe.

Maar in haar iris
vonkt de stille weelde
van zorg en aandacht.

Wat meer is
dan een vlam
van vervoering

die eerder dooft
dan de dag
zich sluit.

Vera Kwaatong

Het zijn maar
schermutselingen

een woord dat valt
en zich opricht

nooit nodeloos
grof geschut

soms een binnens-
monds mompelen

het opschrijven
niet waard.

Arend Wollenberg

Dikker kan niet,
zou je zeggen
als je hem zag.

Maar als hij sprak
stegen zijn woorden
hoog op.

Als wolkjes
of ballonnetjes.

Vluchtig
als
vliegas.

3. Universitair Medisch Centrum Radboud

Zorgelijk

Ik heb me
in de ochtend
vastgebeten

niet wetend
wat de avond
brengen zal

dan een onge-
remd en onge-
temd verval.

Roos

Mijn zorgen verdringend
val ik terug in
mateloze inertie

Wat zij voelt
kan ik
niet eens bevroeden

Viermaal daags
zoek ik haar op,
zit aan haar bed

Ik zie dat het
niet erg wil vlotten:
veel pijn en ongemak

Daarna loop ik
door de lange gangen
en zie het leed

van de wereld
in optocht
voorbij trekken:

een trage processie
van hoop of wanhoop:
erop of eronder.

Te

Een dier
dat pijn
heeft

verlos je
uit zijn
lijden

als kind al
deed ik
dat

uit mededogen
en zonder
omzien

Nu en hier
ligt dat
anders

als het gaat
om té
dichtbij

worden handen
als lamme
vleugels

het
uitslaan niet
waard.

Stijn

In rap tempo
dronken we
drie jonge borrels

in het
studenten-
café

Half in de olie
spraken we over
zin en onzin

droom
en daad
voor en na

Daarna aten we
aardappelpuree
haricots verts

kipfilet
in een tjok-
volle mensa

smakeloos
maar wel
lekker

Aan de balie cardiologie

-Kloppen uw gegevens?

-Nee, mijn hart klopt.

-In mijn keel.

Tot voorbij de einder

Vijftien
kaal
basketbalpet

papzakkerig
dik van de
prednison

charmant,
vriendelijk
voor zijn moeder

hij
ontziet
haar

als ze even weg is om
koffie te halen reikt zijn
blik tot voorbij de einder

waar toch al
geen mens
meer woont.

Dora

Ze woonde in een bos
en voerde 's winters
alles wat bewoog

Hoe ziek ze
is kan
niemand zeggen

Maar zij
weet het als
geen ander

Na heel een leven
met de dood
voor ogen

tuurt ze nu
dagelijks in
een open gat

Soms schalt
haar lach, schijn-
baar om niets.

Opwekkend bericht

Net niet
ver genoeg
van het bord

INGANG O.K. PATHOLOGIE

hangt een
poster die
ogen opent:

haal
eruit wat
erin zit.

In de kapel

Besloten
ruimte kalm
het hart

alsof een hand
het omsluit
eromheenplooit

aards licht
weerkaatsend
in hemels glas.

Daglichtloos

Een eindeloze, daglichtloze gang,
dak van beton, de vloer met zeil bekleed,
vooral vanwege de vele minitreinen
zoals daar zijn:
de vuilnistroein,
de etenstroein,
de kartonnendozentrein,
de beddentrein
de vuilwasgoedtrein
de schoonwasgoedtrein
en nog wat speelgoedspul
dat pruttelt en puft
maar niet echt meetelt

Voetgangers zijn hier zeldzaam
en blijkbaar ook niet zo geliefd,
want nooit hebben ze voorrang,
want altijd moeten ze
angstig tegen de muur gedrukt
de loop der gebeurtenissen afwachten

Onoplettendheid, onachtzaamheid, verstrooidheid,
het kan je hier de kop kosten
of minstens een van beide benen

nog een geluk dat je hier
in het ziekenhuis bent

Van het Radboudhotel
naar het eigenlijke ziekenhuis
waar mijn vrouw de ernst van de zaak
met zorg in overweging neemt
is het ongeveer een kilometer lopen

dat wil zeggen tien minuten gaans
door een eindeloze, daglichtloze gang
waar iedereen altijd nachtdienst heeft

De oplettende wandelaar
kan hier vreemde dingen gewaarworden
want dit is de onderbuik
van een academisch ziekenhuis
waar de gal, de lever, de alvleesklier,
de nier en de blaas in elkaar overlopen
door middel van allerlei soorten leidingen
ter linker en ter rechterzijde

Vanwege het drukke verkeer
- vooral tussen 8 en 17 uur -
gaat daar vaak iets mis

de oplettende wandelaar
hoort hier wel eens een vloek
of de metalen klap van een felle botsing

maar hij loopt door - zonder om te zien -
want hij is maar een passant
die zich nergens mee moet bemoeien
en dat doet hij dan ook niet

Hij heeft genoeg aan zijn vrouw
die ze zwaar te pakken hebben gehad

de pijn was nauwelijks te stillen
en troosten is dan een hopeloze zaak

Een oplettende wandelaar kan eenzaam zijn
en verdrietig om dingen
zonder handvat
in een eindeloze, daglichtloze gang

Kinderbedje

Zo'n rechthoekig, stalen kinderbedje

- een beetje hoog op de poten
- met spijlen en tralies

lijkt nog het meest
op een konijnenhok

Voorals als het leeg staat

in de directe nabijheid
van het mortuarium

- onopgemaakt en wel
 - zonder kussentje
 - de dekentjes op een hoop
- doet het me sterk
aan Kerstmis denken

